

Å høstpløye eller ikke høstpløye

– Matproduksjon og rent vann forenes

– Bøndene og Pura møtes for å enes

Når myndighetene setter opp to parallelle løp, hvor det ene er å øke matproduksjonen og det andre er å bedre vannkvaliteten, kan det fort bli duket for konflikt. Men akkurat det prøver aktørene i Ås å unngå.

NORDBY/ÅS: På tirsdag skal de samles og diskutere seg fram til mulige løsninger, i et åpent møte i Ås kulturhus klokken 19. Møtet arrangeres i et samarbeid mellom landbrukskontoret i Follo, PURA, Landbruksrådgivningen SørØst og Follo krets av Norges Bondelag.

– Vi ser hverandres side

Når heller ikke værforholdene er på bøndenes side, og slipper ned langt større nedbør enn det som godt er for et bærekraftig landbruk, ser utsiktene enda dårligere ut, for begge parter. Men likevel er det optimisme å spore.

– På begge sider av dette bordet ser vi den andres side, og vi skal komme fram til en enighet og dra i samlet flokk, sier Anita Borge, prosjektleder i PURA bestemt.

Kalkulerer seg fram til en bedring

Fosforindekskalkulator er et nytt begrep. Det skal sørge for at bøndene ikke lar mer dyrka mark overvintre ubearbeidet enn det som er nødvendig.

NORDBY/ÅS: Både Borge og de to hun har med seg, bonde Tom Wetlesen og landbrukssjef i Follo, Ole Eide, mener dette er et verktøy som gjør at bøndene kan møte kravet om reduksjon av avrenning på en enklere måte enn før.

Hun sitter med ansvaret for å gjennomføre vannforskriften i vannområdet Bunnefjorden med Årungen og Østensjøvassdraget. For å få til dette, må hun blant annet sørge for at avrenning fra bøndene blir mindre, slik at fosfortilførselen til vannene minskes og algeveksten ikke får dominere i vannene.

Jordbearbeiding eller ikke?

Et av tiltakene for å bremse avrenningen, er å pålegge bøndene å la være å bearbeide jorda om høsten, men la den stå i stubb til våren kommer. Da holder jorda fast på massene som ellers ville tatt med seg næring og forsvunnet i vannene. Men på den andre siden gir høstpløying av og til bedre forutsetning for å øke matproduksjonen, slik bøndene er pålagt.

Så langt ser det fastlåst ut, men Borge ser langt ifra mørkt på situasjonen. For henne gjelder det å finne mulighetene som ligger der, og dialog er viktig for henne.

– Jeg håper så mange som mulig vil komme på dette møtet. Der skal alle få legge fram sin side av saken, og vi skal diskutere oss fram til noen

HANNE VÆREN
hanne@asavis.no

FORAN TRAKTOREN: Landbrukssjef i Follo, Ole Eide, prosjektleder i PURA, Anita Borge og bonde Tom Wetlesen.

HANNE VÆREN
hanne@asavis.no

glad for håndboken som PURA har tatt initiativet til, og som UMB og Bioforsk har forfattet. Den fungerer som en bruksanvisning for bøndene som ønsker seg mer målrettede tiltak, som han mener gir bøndene tilbake sjølråderetten over egne jorder.

Medbestemmelse

– Bønder med PC vil altså bli et vanligere syn på jordene. Nå kan bøndene selv regne seg fram til, via blant annet topografi og lengde på åkerdragene, hvor viktig det er å la en øker stå i stubb til våren kommer, sier han.

Det er Eide helt enig i, og legger til at når bøndene får medbestemmelse over egen eiendom, blir det mer psykologisk motiverende å gjøre tiltak på eget initiativ.

Wetlesen har selv prøvd ut denne kalkulatoren, og er fornøyd med et slikt verktøy som hjelper til å begrense både avrenning og høstpløying på en måte bøndene kan leve med.

Et sammensatt problem

Fosforindekskalkulator er et nytt begrep. Det skal sørge for at bøndene ikke lar mer dyrka mark overvintre ubearbeidet enn det som er nødvendig.

NORDBY/ÅS: Både Borge og de to hun har med seg, bonde Tom Wetlesen og landbrukssjef i Follo, Ole Eide, mener dette er et

verktøy som gjør at bøndene kan møte kravet om reduksjon av avrenning på en enklere måte enn før.

Vil begrense avrenningen

Det dreier seg i praksis om en metode som gjør at bøndene blir mer bevisste på hvilke jorder som har størst avrenning til vassdragene. Dette gjør at de

kan sette inn tiltak på avgrensede områder, i stedet for å iverksette tiltak generelt.

– Vi vet at 80 prosent av avrenninga kommer fra 20 prosent av jordbruket. Det betyr at noen jorder er det viktig ikke å høstpløye, mens andre steder gir mindre eller ingen skade på vannkvaliteten ved å bli høstpløyd, sier Wetlesen. Han er glad for håndboken som PURA

FAKTA

Høstpløying

- Pløying er spesielt viktig for å rette opp strukturskader etter kjøring på for våt jord. Da vil fryse- og tineprosessene i jorda bidra til å bygge opp aggregatene
- Videre vil dyp pløying, ned til 25 centimeter, halvere mengden rotugras
- Det blir mindre grasugras, slik som tunrapp og markrapp etter pløying. God pløying bidrar også til mindre forekomst av frøgras, noe som kan være viktig der en har problemer med plantevernmiddele-sensitive ugrasarter

Kilde: Norsk Landbruksrådgiving sine nettsider.

FAKTA

PURA

- Oppdragsgiver for PURA er den norske regjering. Regjeringen har ansvaret for gjennomføring av av EUs Water Framework Directive, rammedirektivet for vannressurser, av 23.10.2000, og skal rapportere til EU om status og fremdrift i arbeidet med vannkvalitet i Norge
- Prosjektets mål er å sikre god kjemisk og økologisk tilstand, tilnærmet naturlig, for vannkvaliteten i Bunnefjorden, Gjersjøen og Årungen. Forurensninger skal fjernes og tiltak settes inn for å gjøre forbedringer
- Effektmålet (brukermålet) er å koordinere aktiviteter som innen 2015 gir god kjemisk og økologisk tilstand for overflatevannet i vannområdet Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget. For brukerne vil dette bety fortsatt anvendelse av Gjersjøen som drikkevannskilde og økt anvendelse av Bunnefjorden, Årungen og Gjersjøen som rekreasjonsområde
- Resultatmålet har kriterier som kvalitet, tid/fremdrift, kostnad og kommunikasjon
- Tilnærmet naturlig økologisk tilstand betyr at leveforholdene for alle dyr og planter

Kilde: hjemmesiden til PURA

Et næringsrikt vann

Selv om tiltakene de ulike aktørene kommer fram til blir konstruktive, og alle bidrar til å gjøre vannene renere, vil Årungen alltid forbli et næringsrikt vann med tidvis dårlig siktedyp.

NORDBY/ÅS: – Ja, noe tindreende klart fjellvann vil det aldri bli, konstaterer Wetlesen.

– Årungen skal bli friskere

De tre håper befolkningen i Ås ikke har urealistisk store forventninger om å få tilbake et krystallklart badevann.

– Vi skal nok klare å få det mye friskere enn det er i dag, og vi er allerede på god vei. Men helt rent vil det aldri bli, for dette er og har alltid vært en eutrof (næringsrikt, red.anm.) innsjø, sier Borge.

Gladmelding

Hun tar med en gladmelding om at vasspesten i Årungen nå er borte. Vasspest står på norsk svarteliste over uønskede arter i landet, og sprer seg med stor hastighet, og den har vært et av mange problem i Årungen.

– Meldingen kom fra UMB, og jeg håper dette stemmer, for det vil være en hyggelig nyhet å ta med på møtet på tirsdag, sier Borge.

Løsninger av ulik slag

Borge forteller også om at mange løsninger på forurensningen i Årungen er kommet inn til PURA, men ikke alle er like gjennomførbare, selv om noen er verdt å se litt nærmere på.

– Det gjelder å holde seg til de løsningene som er basert på fornuft, slik som planen man kan sette opp ved hjelp av fosforindekskalkulator, sier Wetlesen.

HANNE VÆREN
hanne@asavis.no